

Paper AO Bouwen

9 december 2020

Langer zelfstandig wonen vormt de toekomst van de ouderenzorg. Het is niet alleen de wens van veel ouderen zelf, maar ook essentieel in het voorkomen van verpleeghuiszorg en beheersbaar houden van zorgkosten, stelt ActiZ branchevereniging van zorgorganisaties. Maar de opties om langer zelfstandig te wonen voor ouderen zijn beperkt. Juist nu we aan de vooravond staan van enorme maatschappelijke uitdagingen als gevolg van de vergrijzing. Het aantal 65-plussers dat in een ongeschikte woning woont, of in een woning die alleen tegen hoge kosten is aan te passen, neemt toe. De doorstroom naar het verpleeghuis is nu al problematisch, met groeiende wachtlijsten tot gevolg – nu ruim 20.000 wachtenden. Dit terwijl de berekeningen van het TNO laten zien dat het benodigde aantal verpleeghuisplaatsen moet verdubbelen in de komende 20 jaar.

In dit paper nemen we u mee langs een aantal onderwerpen. Waarbij we niet alleen de urgentie van de uitdagingen benadrukken in het tekort aan ouderenwoningen, maar ook met oplossingen komen. Oplossingen woon(zorg)vormen voor ouderen zijn een gedeelde verantwoordelijkheid van veel partijen, uw hulp daarbij is meer dan welkom. Om zo samen te komen tot een woon- en zorgaanbod dat toekomstbestendig is. ActiZ is de branchevereniging van 400 zorgorganisaties. Zij bieden met ruim 440.000 medewerkers verpleging, verzorging en thuiszorg aan 120.000 mensen in verpleeghuizen en bijna 2 miljoen kwetsbare mensen thuis.

Passende woonvormen

Tussen een zelfstandige woning voor ouderen en het verpleeghuis in, zijn er vele mogelijkheden voor nieuwe en passende woonvormen. In nieuwbouw, maar zeker ook in bestaande bouw. Goed wonen in een geschikte en passende woning en woonomgeving, voorkomt een vraag naar zorg of stelt deze uit. Het geeft ouderen de beste kans om regie te houden over hun eigen leven. Het aanbod van dit soort woningen is op dit moment nog beperkt en het ontwikkelen van nieuwe woon(zorg)vormen verloopt moeizaam. Ondertussen loopt de woningmarkt vast en stagneert de doorstroom. Deze problemen zijn ook herkend door de [Commissie Bos](#), [Taskforce Wonen & Zorg](#) en in het advies van de [Raad van Ouderen](#) begin deze zomer. ActiZ is blij dat de minister de opgave voor wonen en zorg onlangs in een [Kamerbrief](#) heeft geormerkt als een van haar zes volkshuisvestelijke prioriteiten voor 2021-2025. Maar het zou verkeerd zijn om te denken dat daarmee de problemen zijn opgelost. Er moet nu worden doorgepakt.

- *ActiZ pleit ervoor om, met spoed, meer passende woonvormen voor ouderen te realiseren. Bij deze woonvormen is het van belang dat er wordt ingezet op gemeenschapsvorming en 'samen redzaamheid', dat er voldoende (wijk)voorzieningen nabij zijn en vooral dat de woonvorm aansluit bij de wensen van senioren.*

Wat is er nodig om meer passende woon(zorg)vormen voor ouderen te creëren?

a. Er moet meer urgentie komen voor de woonzorgopgave in de regio

Op 1 september jl. heeft ActiZ, samen met ouderenbond ANBO, u bijgepraat over de noodzaak voor passende woonvormen. Alle aanwezige partijen voelden de urgentie. Helaas blijkt dat de regio's en de lokale praktijk dit nog niet (voldoende) doen. Er zijn helaas nog veel gemeenten en woningcorporaties te vinden die denken dat hier nog jaren voor zijn om aan te werken. Voor de zomer [constateerde](#) de Taskforce Wonen en Zorg dat twee derde van alle

gemeenten nog geen woonzorgvisie heeft. Terwijl het inmiddels vijf voor twaalf is. Als reactie hierop wordt er op verschillende plekken gesproken over een bestuurlijk akkoord voor seniorenhuisvesting. In het programma Langer Thuis van VWS is recent gesteld dat een bestuurlijk akkoord wordt voorbereid tussen VWS, BZK, Aedes, ActiZ en VNG, te sluiten in 2021. In het AO Langer Thuis op 11 november jl. heeft minister De Jonge dit wederom genoemd.

- *Kunt u aan de minister vragen of zij de urgentie van de woonzorgopgave onderschrijft en dat dit bekrachtigd dient te worden in een bestuurlijk akkoord? En zo ja, wat gaat de minister doen om dit op gemeentelijk niveau meer urgentie te geven?*

b. Meer regie nodig van gemeenten voor gezamenlijke lokale oplossingen

Gemeenten moeten de regie nemen om de lokale woonzorgopgave in beeld te krijgen voor de korte én de lange termijn. De Taskforce Wonen en Zorg zet gemeenten aan tot het nemen van deze regie en om lokaal aan de slag te gaan met de woonzorganalyse en -visie. Gemeenten moeten naast de woningcorporaties ook zorgorganisaties hierbij betrekken. Ook in de recente Kamerbrief met volkshuisvestelijke prioriteiten wordt dit bevestigd: "Vanwege de integraliteit van wonen en zorg wordt aangeraden de prestatieafspraken niet alleen tussen gemeente, woningcorporaties en huurdersvereniging te sluiten, maar ook zorg- en welzijnsinstellingen onderdeel van de afspraken te maken". Echter, gebeurt dit nu te weinig. Maak hier een dwingende afspraak over met de gemeenten.

- *ActiZ roept de minister op om samen met de ministeries van VWS en BZK bindende afspraken te maken met gemeenten over het op korte termijn realiseren van meer seniorenwoningen en verpleeghuiscapaciteit. Inclusief de (toekomstige) behoefte aan gemeenschappelijke ontmoetingsruimten in de wijk/zorginfrastructuur.*
- *ActiZ vraagt u om bij de minister erop aan te dringen dat de gemeenten zorginstellingen betrekken bij de lokale woonzorgopgave.*

c. Mogelijkheden voor financiering van gemeenschappelijke/ wijkvoorzieningen verbeteren

Voorzieningen als een wijksteunpunt of ontmoetingsruimte zijn essentieel voor de leefbaarheid van ouderen in de wijk. Echter, extra faciliteiten zijn moeilijk financieerbaar. In het verleden was hier de regeling zorginfrastructuur voor, maar deze is met forse korting overgeheveld naar de gemeenten. Zorgorganisaties kunnen deze infrastructuur niet uit andere middelen bekostigen. Corporaties zijn daar ook in beperkt vanuit de Woningwet. Gemeenten zijn nodig om deze basisvoorzieningen te stimuleren.

- *ActiZ pleit er voor gemeenten en zorgverzekeraars aan te spreken op de verantwoordelijkheid die zij hebben in het realiseren en stimuleren van wijkvoorzieningen. Dit vergroot zelfredzaamheid van ouderen in de thuissituatie.*

d. Vergroten van investeringsmogelijkheden

Op dit moment betalen zorgorganisaties, net als woningcorporaties, een verhuurderheffing wanneer ze 50 of meer zorg/seniorenwoningen (zelfstandige woningen) verhuren in het sociale segment. Deze heffing werkt het investeren in passende woningen voor ouderen tegen.

Afgelopen week heeft uw Kamer een motie aangenomen van Kamerlid Bergkamp om ook in de volgende tranches van de Woningbouwimpuls specifiek geld beschikbaar te stellen voor seniorenwoningen. Hoewel het bedrag te laag is om grote invloed te hebben op de woonopgave, is ActiZ blij dat er actie wordt ondernomen. Op dit moment is er nog weinig bekend hoe de investering gebruikt gaat worden en waar naartoe. Het is noodzakelijk dat zorgorganisaties hier een rol in krijgen, om het geld op de goede plek te laten landen.

- *Wilt u aan de minister vragen hoe zij tegenover het afschaffen van de verhuurderheffing staat in ruil voor het realiseren van passende seniorenhuisvesting en woonvormen voor senioren?*
- *Kan de minister toezeggen dat ook zorgorganisaties aanspraak kunnen maken op de vrijgemaakte 20 miljoen en ook in toekomstige woningbouw budgetten?*

Bijlagen

1. [Witboek Ouderen, zorg en wonen](#) van ActiZ (juni 2020)

Contact

Voor meer informatie of vragen, neem gerust contact op met ActiZ: Olfert Koning (o.koning@actiz.nl / 06-2902 0035), coördinator public affairs ActiZ, Frank Hagelstein (f.hagelstein@actiz.nl, 06-1503 0610) Accountmanager Wonen en Zorg.